

לקוטי וספורים נפלאים

פרשת עקב

"והיה עקב תשמעון" (ז, יב)

מדרש פליאה: "והיה עקב תשמעון" - הדא הוא דכתיב (תהלים קכו, ו): "הלוך ילך ובכה".

מה הקשר בין "והיה עקב תשמעון" ל"הלוך ילך ובכה"?

בשם ה'אוהב ישראל' מאפטא מובא: (בספר מעשי למלך הביא בדומה לכך באריכות בשם החפץ חיים) משל לעשיר שירד מנכסיו. לא הייתה לו ברירה, הוא היה צריך לכתת את רגליו כדי להשיג כסף. הלך ממקום למקום, מפנה לפנה. הגיע לארץ החבילה, ארץ שבה יש מחצבות של יהלומים. הלך ומילא לו שק ביהלומים ושם על גבו.

יום אחד, במהלך מסעו, הגיע לאיזה בית של עני אחד וביקש ממנו אם יוכל לתת לו לאכול משהו.

אמר לו העני: "אם היה לי משהו לאכול, הייתי נותן לך גם מבלי שתבקש, אבל לצערי אין לי מה לתת לך לאכול. אבל אני אגיד לך משהו, אספתי באיזה שהוא מקום חצץ

"וְאָמַרְתָּ בְּלִבְּךָ כִּחַי וְעַצְמִי יָדִי עָשָׂה לִי אֵת

הַחֵיל הַזֶּה" (ח, יז) - הָאֲמָנָם?

"איך אתה מרגיש?" - זו השאלה הכי לא רצויה עכשיו. תעשו טובה, תנסו להמנע מלגזע בנקדה הזו, כי היא מממש כואבת.

תסכימו או לא, אבל החיים לא נתנים לך ללסק דבש, בלשון עדינה. כמה רוע יש בעולם, כמה אפשר לסבל? כמה אנשים צריכים כל כך להתאכזר, להציק ולהזיק, כאלו עשיתי עשירות ממה שהם עושים?

הנה, רק עכשיו צלצל הבוס. לא ידעתי מאיזה כיוון לעכל את הבשורה הקשה הזו, בפרט כשהסתכלתי בלוח ונודע לי שבעוד שבוע כבר סוף החדש.

זהו, לא יותר משבוע ימים נותר לי להשאר בעבודה הזו. מה עשיתי לו? האם אי פעם מעלתי בתפקידי? איני מצליח להבין מה הרקע להודעה הזו, איך הוא ככה התהפך עלי? והטלפון מהמוסדות - שאמור להודיע על אשור קבלת הבן לישיבה - שממאן להגיע, מה אמר עליו? אוי, כמה זה מיסר, כמה יכול בן אדם אהוד לסחב.

עוד אני כותב לכם, והנה אני מקבל שיחה מהבית: "פקחים הגיעו, עזרו את הבניה..." - עוד לא סימו את המשפט ואני כבר יודע מה הרקע, בטח השכן ממול, מלשין שכמוהו! למה לך לעשות ככה לאנשים? אני כותב לכם זאת כשכלי עדין מהורקה, לא מצליח להבין את האנשים הללו.

והילד שדאג רק בשבת האחרונה להפך את השלחן ולהפך את שלות הסעודה, מה אמר עליו?

מאוד יפה, אולי זה שווה משהו... בוא אני אקח אותך, יש ההסתפקות במועט.

ניגשים לשמאי, השמאי בודק את האבן... ונקב בסכום גבוה מאוד.

באותו רגע התעלף הסוחר.

אומר ה'אוהב ישראל' מאפטא: לעתיד לבוא, כשאדם יבוא לפני בית דין של מעלה, ויראו לו מה משלמים עבור פסיעה אחת, כמה משלם הקב"ה על צחצוח נעלים לכבוד שבת, כולנו נפרוץ בבכי!

זהו שאומר המדרש "והיה עקב תשמעון" - אלה המצוות

שאדם דש בעקביו. הדא הוא דכתיב "הלוך ילך ובכה" - כשאנחנו נשמע לעתיד לבוא מה הקב"ה משלם על צעד לכבודו, כשאדם צועד לבית הכנסת, כשאדם צועד לניחום אבלים, נבכה על כל המצוות שדשנו בעקבותינו.

"ואכלת ושבעת וברכת" (ח, י)

מדוע אנו מזכירים בברכת על המחיה "ונברך עליה בקדושה ובטהרה" ואילו בברכת המזון לא?

יש לומר, שאם אוכל לחם אין זה מראה על מותרות, כמו שביקש יעקב אבינו 'ונתן לי לחם לאכול' ולכן אין לחשוד בו שירד מקדושתו ומההסתפקות במועט, אבל כשאוכל מיני מזונות נראה כמו שמבקש מעדנים לנפשו, ולכן צריך לבקש על עצמו שיאכלנו בקדושה וטהרה ולא ירד ממדרגת

(הצדיק רבי מאיר אבוחצירא זצוק"ל)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

"כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" (ח, יז)

"ועורפכם לא תקשו עוד" (י, טז)

ידוע המעשה שפעם הגיע בעל התניא אל המגיד הק' החפץ חיים זצ"ל היה אומר: מי שמאמין אין לו קושיות, ומי שאינו מאמין לא יועילו לו תירוצים...

"ולמדתם אותם את בניכם" (יא, יט)

פעם אחת היה רבי עקיבא מהלך בדרך, ומצא אדם אחד שהיה מכוער ביותר, והיה נושא משא גדול של עצים, שלא היה אדם בעולם ולא חמור ולא סוס שיכולים לטעון כמותו.

אמר לו רבי עקיבא, משיבני אני אותך בשבועה שתאמר אם אתה בן אדם או שד או איזו בריה אתה?

אמר לו, רבי, אדם הייתי, וכבר נפטרי מן העולם ההוא, ובכל יום אני מביא משא כזה, ומכניסים אותי לתוך הגיהנום ושורפים אותי בתוכו שלוש פעמים ביום, וזה עמלי בכל יום ויום.

אמר לו, בני שמעת אם יש לך תקנה? אמר לו כך שמעתי מאחורי הפרגוד, שבזמן שיעלה בני לספר תורה ויאמר "ברכה את ה' המבורך" מוציאים אותי מגיהנום, ומכניסים אותי לגן עדן.

אמר לו רבי עקיבא הנחת אשה או בן? אמר לו בן אחד נולד לי אחר מיתתי ונמנעו ישראל למולו. אמר לו מה שמך? אמר לו ארנוניא. אמר לו ומה שם אשתך? אמר לו שישכיא. אמר לו ומה שם עירך? אמר לו לודקיא.

מיד כתב רבי עקיבא שמו

במקום שנתעסק בזוטרות, בואו ונפתח זאת למישור כללי: אם יש מישהו אחד שיכול לומר לי איך זה שהחבר, שעד היום כל כך נהנינו להשתובב יחד, הפנה לי ערף ביום בהיר אחד - שיבוא ויאמר, וכמה שיותר מהר. אני כבר חקר זאת זמן רב: מה הספור, מה גרם לו להסתיר פנים ולא לחיף אלי מדי בקר?

מרב תלאות שאני עובר, תפיסות מוטעות החלו להתקבע בי: אנשים שונאים אותי, אנשים אוהבים מחלקת. כל הרוע שקיים בעולם - הם אשמים במצב, הם האחראים! תראו מה זו התנהגות מבישה: בקר אחד אני נכנס לחדר הקפה, ורואה בעיני איך חבר אחד פשוט מלכלך את השיש ואינו טורח לנקות. איזו מן התנהגות זו? האם אין סדר בעולם, אתה חושב שמישהו אחר יעשה זאת במקומך? ושללא נפתח את סדרת העקיצות היומיומיות שההוא נוהג לשפף עלי. נהפכתי לקרפן שלו. כל כך הרבה מחלקת בעולם, כמה רוע שהן מביאות, והכל בגלל אותם אנשים.

עכשיו אני כותב לכם את זה רק כדי למצא את האיש הנכון שיואל בטובו לבוא ולהסביר לי: למה האנשים הללו עושים כך? למה הם מתנהגים בצורה כה מחפירה?!

וואו, איזה ספור חיים עצוב. אין מה לומר, הבן אדם הזה סובל, והרבה.

אבל בואו וננתח לרגע את הודוי העצוב הזה: לארץ כל המונולוג הזועק הזה עובר קו אחד שמלווה את כלו - אשמים. הוא לא כתב על עצמו מלה, מלה לא! משך כל השורות הוא עסוק רק בהטלת אחריות על השני, במציאת אשמים ובהטחת דברים כלפי חברים. הוא שופך את לבו על גסות רוחם של אנשים בעולם, אבל הוא עצמו - נקי, ישר ותמים, כזה שלא פגע בזבוב בחייו.

עוד יותר: הוא יטרח ויתישב לכתב חשבון נפש אישי ובואב, העקר בשביל לחשוף את טהר מדותיו, את טוב לבו ויושר התנהגותו. הוא בעצם פרק את כל התסכולים המפלחים שלו על השני, ואת התוצאה הרצויה הוא אכן השיג: הוא נשאר הטוב, והאגו לא נפגם. כל שורות המכתב אכן נכתבו מדם לבו השותת - אף בד בבד שמשו כמעטה הגנה משלם לנפש שלו. כלם אשמים, כלם רעים וכלם לא הגונים, אבל הוא? אין ישר כמוהו!

הרה"צ ר' אשר פריינד זצ"ל בא ומציע לאותו אדם פתרון משלם שיצור לו להשתחרר מעט מהכאבים האופפים אותו מכל עבר.

ודפק על הדלת והמגיד שאל מי זה, ענה הבעל תניא: "אני", וכשנכנס בעל התניא אמר לו המגיד מחר יש "ברית מילה" לך לשם. בעל התניא הלך ולא הבין בהתחלה את עומק הכוונה למה ללכת לשם, אבל הלך וישב שם, ובשעת הסעודה נגנב שם איזה דבר חשוב וחשדו באורח - "בעל התניא", ואמר "לא אני גנבתי" וכך אמר ג' פעמים. כשחזר למגיד, אמר לו המגיד על פעם אחת שאומרים "אני" היית צריך כמה פעמים לומר "לא אני".

"ואתפוש בשני הלוחות ואשליכם מעל שתי ידי ואשברם לעיניכם" (ט, יז)
אם נתבונן, נראה כי בכל הפסוקים הקודמים כתובות שתי המילים: "לוחות הברית", ואילו כאן כתוב "ואתפוש בשני הלוחות" ולא כתוב "לוחות הברית".

מסביר ה'חתם סופר' זיע"א: אחת מהמצוות שנצטוונו היא מצות התשובה, ומצווה זו אי אפשר לקיים בלי לעשות קודם עבירות. נמצא, שלפני שעושים עבירות מחויבים ב-תרי"ב מצוות בלבד, תרי"ב הן אותיות 'ברית'.

אם כן, כל זמן שבני ישראל לא עשו את העגל, היו הלוחות לוחות ה'ברית'. כי לא הייתה להם עבירה וממילא לא

היו מחויבים במצוות התשובה, אולם ברגע שעשו את העגל, אמר משה רבינו, כעת אלו "לוחות" בלבד, כבר לא "לוחות הברית", כי עתה מחויבים אתם גם במצוות התשובה.

ושם אשתו ושם עירו. והלך רבי עקיבא עד שבא לאותה העיר. כיון שבא לעיר יצאו אנשי העיר לקראתו, אמר כלום ידעתם איש פלוני ואשתו? אמרו שם רשעים

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

ירקב.... אמר להם אף על פי כן הביאו לי את בנו. שידוע שיש תרופות רעילות ומזיקות ויש רופאים שאינם הביאו אותו וציווה למולו, ולהושיבו ללמוד, וכן עשו מיומנים, ומלך מלכי המלכים מקור החכמה והתבונה

שאינן יד שכלנו משגת כטיפת מים מחכמתו, אינך מאמין למצוותיו ומבקש לעמוד על סודו?!

"וחרה אף ה' בכם" (יא, יז)

סיפר אחד מוקני הדור מחסידי באבוב, כי בימי המלחמה איבד את כל בני משפחתו, בעלת ביתו וצאצאיו, ואף רבו נתעלה לשמי רום, והיה שבור ורצוץ עד עמקי נשמתו ולא ידע לשית עצות בנפשו.

עד שנגלה אליו ההרה"ק ה'קדושת ציון' זיע"א בחלום והתמרמר בפניו על רוע המצב, ויען לו הרבי: שמע נא פירוש דברי הכתוב 'וחרה אף ה' בכם', כי אף במצב של וחרה אף - אף בעת זעם וחרון אף, הרי 'ה' בכם' - הקב"ה שורה בתוכם כדכתיב "עמו אנוכי בצרה", ומשגיח עליכם בהשגחה פרטית ומדוקדקת.

דברים אלו הפיחו בו רוח חיים והחזיקו אותו בכל הזמנים הקשים.

בסוף שנת תש"ג נערכה אסיפת רבנים, וישב שם גם יהודי פליט מניצולי ה'מלחמה' שתיאר בפני המשתתפים את הזוועות הנערכות בבני ישראל דבר יום ביומו ביורופ (אירופה), ובסוף דרשתו נענה ביגונו ובלבולו כי רב: 'זיי טוהען און ער שווייגט' (וכל זה הם עושים והוא הקב"ה

מה שפיך מדבר. הרופא שהוא אדם כמונו ולמד מפי אדם שותק)... נודעק הגאון ר' איסר זלמן מלצר זצ"ל בכל כמונו, אתה סומך עליו בעיניים עצומות למרות

נודה על האמת: אצל כל אחד מאתנו קיים חסרון אחד, לפחות. אין בינינו אדם משלם, כליל המעלות, שכל כלו משיק לשלמות. והאמת? מצד עצמי - לעולם לא אכיר בחסרון שלי. למָה שאסתכל על עצמי בעין שלילית? אנשים משקיעים כיום מִמון רב רק כדי לרצות את הזולת ולשדר בחוץ את השלמות והישר שעוטפים אותם. ובשקט שקט: אף אחד מאתנו לא היה מסכים להודות בחסרון שלו. כלנו היינו מעדיפים להיות בלעדיהם. נו, אז אם אני - מצד עצמי - לא מוכן להכיר בחסרון, איך אוכל בכל זאת לראות את החסרון שלי? רק על ידי השני, רק על ידי החברים. אצל השני מאד קל למצא חסרונות, והמנוולוג שלמעלה יוכיח. זוהי המציאות ואין חולק עליה: אצל השני תמיד נוכל למצא חסרונות ובשפע. עכשיו, אומר ר' אשר, כשנראה את החסרון של השני - או אז נוכל להסכים לראות את החסרון של עצמנו.

כשאנו שומעים על חסרון של הזולת, אנו חיים צביטה ונעוזה. הצביטה הזו פותחת בנו חרך צר שמפוצץ את בועת השלמות שבה נאחזנו. לפתע אנו מבינים שיש כזה משג של חסרונות - אִמָּנָם כָּרָגַע רק אצל השני, אף עצם הקיום שלהם מזיז משהו בתוך הנפש שלנו.

כעת, לאחר שגלינו את מציאות החסרונות, נוכל לגשת לארבעת השלבים הבאים, אלו שיובילו אותנו עד לפתרון.

שלב ראשון - הוא לא מבין אותך

ר' אשר בא וחותך את כל ההאשמות, ההטחות, הכאבים, התסכולים והמרמורים בחיים בתבונה אחת פשוטה: תכיר ככה שהחבר הזה שדאג להציק לך היום - כלל אינו מבין לנפש שלך. כן, הוא לא יודע מי אתה באמת, הוא לא מכיר אותך, וכתוצאה מכך הוא גם לא מבין שזה מעצבן, מתסכל, קורע או הורג אותך מבפנים.

התבונה הזו, כמה שהיא קצרה - היא הרבה יותר עמקה וחדרנית. מהיום אין האשמות ואין תסכולים! כי על מי אתעצבן, על ההוא שכלל אינו מבין אותי? ובָּרָגַע שִׁנְפָּלָה לנו התבונה הזו, הנה כבר התרה הרצועה של השלמות. בָּרָגַע שִׁנְפָּלָה שומעים ומוכנים לקבל שיש כזה משג של חסרונות (אִמָּנָם כָּרָגַע רק אצל השני) - זה כבר מזיז משהו בתוך הנפש שלנו. הרי כלנו מצטמררים ומדעזזעים למשך שניות ספורות כששומעים על חסרון של השני, נכון? אז הצביטה הזו, אָמַר ר' אשר, פותחת בנו חרך צר, קטן ודחוק שמפוצץ את בועת השלמות בה נאחזנו עד היום. לפתע אנחנו שומעים שיש כזה משג של חסרונות - נכון, לא אצלנו, אבל זה קיים.

ולמדוהו ברכות שצריך לו לספר תורה.

ביום השבת ציווה לקרותו לספר תורה. אמר "ברכו את ה' המבורך לעולם ועד" מיד הוציאוהו מגיהנום והכניסוהו לגן עדן.

באותו הלילה בא בחלום לרבי עקיבא ואמר לו תנוח דעתך שהנחת את דעתי.

(מדרש 'כלה רבתי')

"והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי" (יא, יג)

מעשה ברבי דוד אבוקארה זצ"ל שהיה מהלך בדרך פגש בו אחד פיקח בעיניו ושאלו ליתן טעם למצות ה' יתברך; מדוע אסור באיסור חמור להתגלח בתער והעובר ומתגלח, כאילו אכל חמש פעמים טריפה חי'...?

אמר לו הרב: "הייתי עונה לך ברצון, אך אין לי פנאי. הרופא נתן לאשתי הרבנית תרופה למחלתה ואני ממחר אליו שיאמר לי מדוע דווקא נתן לי תרופות אלו ובמינון זה, עד שלא אדע לא ארשה לה ליטול את התרופות". אמר האיש: "במחילה כבוד הרב, עליך למחר לביתך ולא אל הרופא, כי בוודאי נימוקו עמו ואף אם ירצה להסביר לך לא יוכל כי לא למדת רפואה ואינך בקי בסודותיה. אם רופא מומחה הוא, אין לך אלא ליטול את תרופותיו ולהבריא".

אמר הרב: "ישמעו אוזניך

לרפואת

הילד מאיר אלישע בן רבקה רייזל שיחי'
בתוך כל שאר חולי ישראל

והרי הוא עושה את הכל) בחשבון ממעל שאינו מובן (באר הפרשה) הוא רחום ואתה תהא רחום (רש"י).
 "ללכת בכל דרכיו" (יא, כב)

והרי הוא עושה את הכל) בחשבון ממעל שאינו מובן (באר הפרשה) הוא רחום ואתה תהא רחום (רש"י).
 "ללכת בכל דרכיו" (יא, כב)

הוא רחום ואתה תהא רחום, הוא גומל חסדים ואתה גמול חסדים (רש"י). בביתו של הגאון רבי רובובסקי זצ"ל, נהגו להכין את העוף לשבת כבר ביום רביעי.

באותה תקופה לא נמכרו העופות ארוזים ומוכנים לאכילה. היה צורך להכין את העוף ולחלקו, וחלקי הפסולת הושלכו לאשפה.

מספר תלמיד מקורב: הבחנתי להפתעתי כי במקרה לצד העוף המוכן לשבת, ישנה שקית עליה נכתב "אשפה", ביררתי מדוע האשפה מוכנסת למקרר ולא במקומה הראוי.

תשובתה של הרבנית הפתיעה אותי, וכך אמרה: מכיון שמיכלי האשפה מפונים ע"י העירייה רק ביום שישי, מדוע שהשכנים יסבלו יומיים מריחות בלתי נעימים, על כן אנו מאכסנים בינתיים את האשפה במקרר הביתי...

שלב שני - אתה לא מבין אותו

כעת, לאחר שהוא לא מבין אותנו, נתקדם עוד צעד: פשוט. בדיוק כפי שהוא לא מבין אותי כי אני שונה ממנו, כך גם אני - לא מבין אותו... זה כבר בכלל מקריס את כל המכתב מהפרק הפותח. הרי כל הבעיות התחילו מהרגע בו הוא נסה 'להבין' את השני. בעדותו האישית הוא משתפך ומנסה למצא הבנה ובדל מידע למה השני עשה לו כך. אבל זהו, שלא. מהיום - אין יותר להבין את השני, כי לעולם לא אצלח להבין אותו!

נו, אם אני לא מבין אותו והוא לא אותי - מה הסוף? מה יהיה, נמשיך לדבר בשיח חרשים?

שלב שלישי - אני לא מבין את עצמי

"ר' אשר" - נכנס החבר אל החדר - "היום נפלת בבעס!". כלו שבור ורצון.

אך ר' אשר הפתיע אותו בתשובה מזוית אחרת לגמרי: "אתה? אתה לא נפלת בבעס. אתה בעסן! מאז ומעולם היית ונולדת בעסן! רק היום, שכחת לרגע מזה שהצליח להחזיק אותך עד הרגע ההוא, ואז נחשפת לאמת הכי אמיתית שלך - אתה פשוט לא מכיר את עצמך...". התבונה השלישית הזו ממייסה ומפוגגת את כל שולי השלמות שעוד נותרו בנו: עד היום עוד חשבתי שאני מצליח, שאני הגון, שאני לא מצר לאנשים, שאני לא כועס, שאני מנקה את מה שלכלככתי, שאני לא מפריע לאנשים, שאני לא מלשין ושאני צדיק, אבל פתאום ר' אשר בא ואומר לנו: לא! אתה בן כועס, אתה בן צועק, אתה בן נכשל, אתה בן מלשין ואתה בן מפריע לאנשים.

הרי אני מצד עצמי - אפילו לא פסת שלמות. ממש כלום. אם יש בי בן משהו - מוכרח להיות שיש משהו מלמעלה שעומד ומחזיק אותי. ברגע שאנחנו מקבלים את עצמנו ככה - קבלו את השנוי הדרסטי שנוצר כאן: פתאום השני הוא לא כזה רע, אני בדיוק כמוהו. התבונה הזו מוחקת את כל סעיף ההאשמות שמלא את האגו שלנו. פתאום האגו קורס לתוך עצמו - ואתו יחד קורסות גם כל ההאשמות! כל חסרון אצל השני - הוא בעצם חסרון שלי. החסרון שלו - הוא כלל לא שלו, הוא שלי.

שלב רביעי - הכל מאתו יתברך

וכעת, לתבונה האחרונה, המוחצת: אם אני לא מבין אותו, והוא לא מבין אותי, ואני לא מבין את עצמי - אז איך אני בן חי? איך אני בכלל קיים בעולם אם אני לא יודע מי אני?!

הכל מאתו יתברך! הוא - שמחזיק אותי; הוא - שמחזיק אותי; והוא - שמחזיק את שנינו יחד...

אם הוא מרגיז אותי, עלי לזכר שישנם שלושה שלבים שמביאים אותי למסקנה היחידה, הגמורה והיצוקה הזו: אין כאן אחר, אין כאן אני, אין כאן שנינו יחד. יש כאן רק רבוננו של עולם!

לכשתרצו, זהו הפתרון למונולוג הפותח את המאמר.

(מציון תצא תורה - ספינקא)

מעשה באברך ת"ח שהדפיס ספר בענין "גילוי משקין" (הגר"א והחזו"א) הקפידו על גילוי משקין גם בזמננו שלא מצויים (נחשים), הוא קיבל הסכמה מגדולי התורה ורצה לקבל הסכמה מהגרא"ל שטיינמן זצ"ל, אך הרב שטיינמן סירב לתת הסכמה לספר.

ניסה המחבר להגיד שאינו כותב בספר שחיבים להחמיר על משקה מגולה אלא רק להודיע שיש מקום לחומרה זו כמו חומרות אחרות וכו' כדי שיהיו מודעים לזה בעולם.

אולם אף שהרב שטיינמן עצמו נוהר בחומרה זו, לא רצה לכתוב הסכמה.

לאחר הפצרות רבות הסביר הרב שטיינמן את סיבת סירובו: "מה יקרה אם הבעל יחמיר בבית על גילוי, האשה תחמם חלב לתינוק ועומדת לשמור מגילוי ולפתע יוצאת לרגע, עכשיו צריכה לשפוך ולהביא חלב חדש ולהתחיל מהתחלה... לכן אם הבעל רוצה להחמיר, שיחמיר על עצמו ולא על חשבון האשה..."

בשום אופן לא אכתוב הסכמה על כזה דבר!"

א גוט שבת